

Digivõla ohud ja digipöörde võimalused

Ivo Suursoo

2.12.2020

Ivo Suursoo

Infotehnoloogia valdkonna juht

- **Columbus**

- Globaalne majandustarkvara ettevõte
Baltikumi juht
Eesti–Leedu 160 inimest, rahvusvaheliselt >2000
www.columbusglobal.com/et/

-

- Suurim Eesti kapitalil B2B IT infra ettevõtte Eestis
www.oixio.ee

- EstBAN liige, töö start-up'idega

- Sotsiaalsed rollid:

- **Eesti Tööandjate Keskliit**
Volikogu aseesimees, Innovatsiooni Käivituskoja juht
- **Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit**
Asepresident

Teemad

- Digipöörde suur pilt
- Ettevõtte digivõlast tekkiva digilõhe ohud
- Digipöörde võimalused ja sammud
- IT investering – kas kulu või ärikasu
- Praktilisi näiteid

Digitransformatsiooni
(Digital Transformation)
ehk digipöörde suur pilt

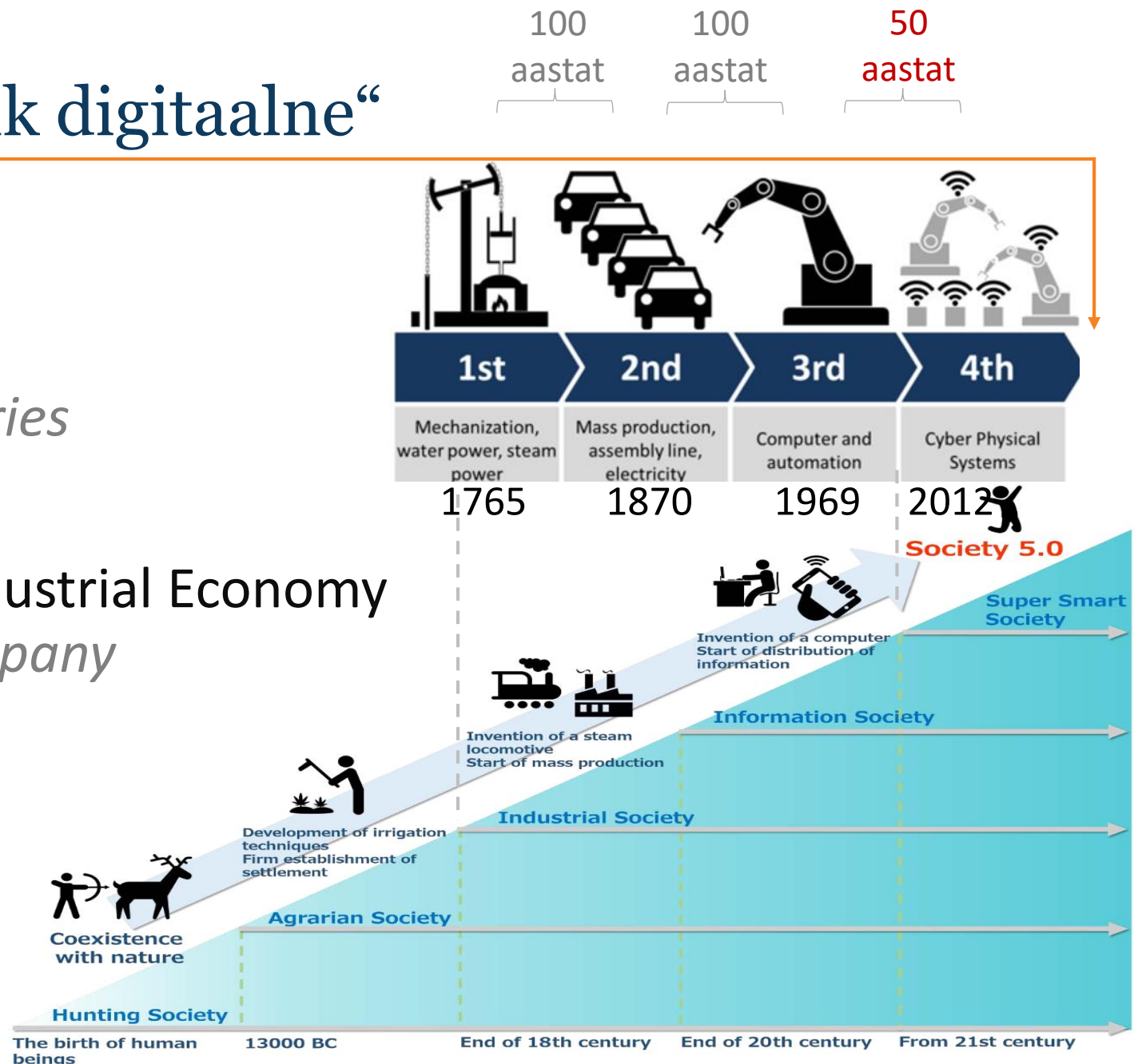
Suures pildis

Teekond metsast kuni „kõik digitaalne“

- 2012 Germany ‘Industry 4.0’
– *Cyber Physical Smart Factories*

- 2014, Gartner, The Digital Industrial Economy
– *Every company is an IT company*

- 2016 Japan ‘Society 5.0’
– *Super Smart Society*

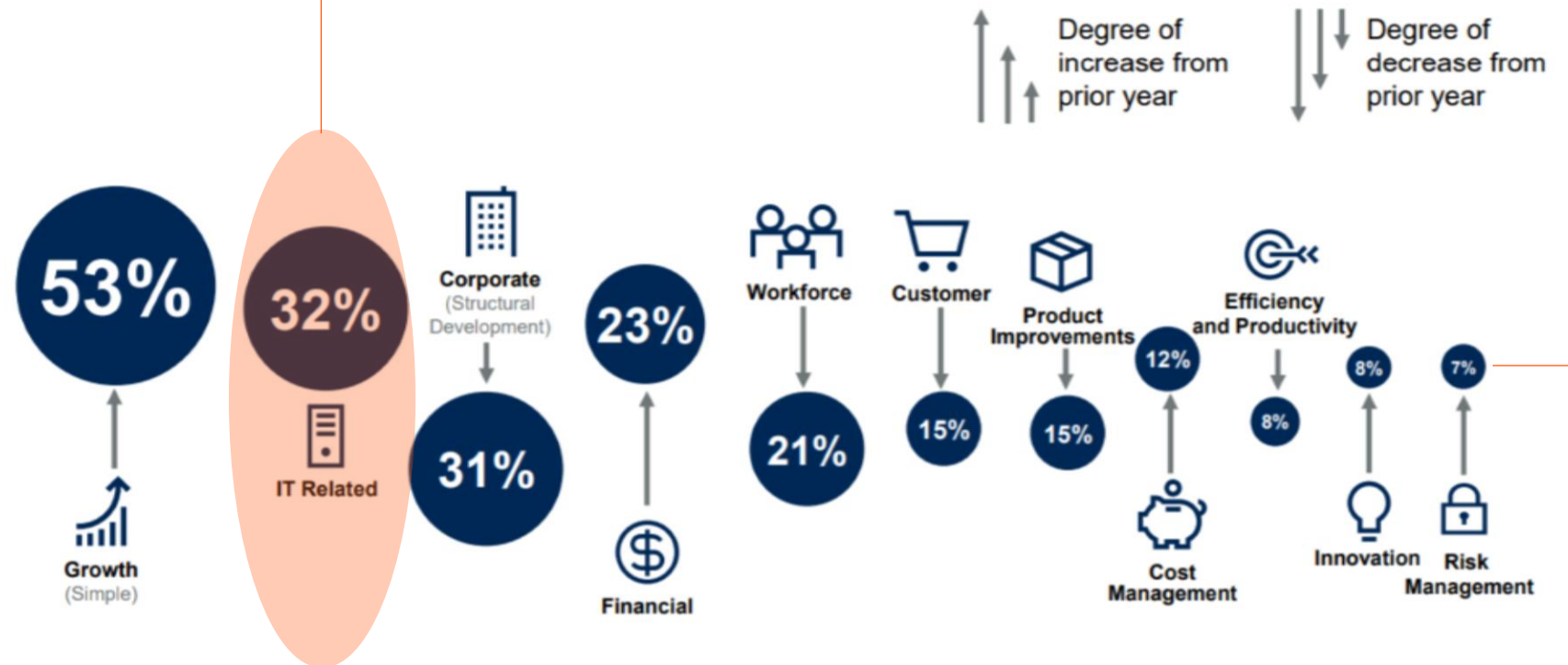

2019 IT Related has become CEO Strategic Priority #2

6 Years ago (2013) IT related was #11 topic

CEO and Business Executive Survey 2019 – Results and Implications for CIOs

Top 11 Strategic Business Priorities for 2019/2020

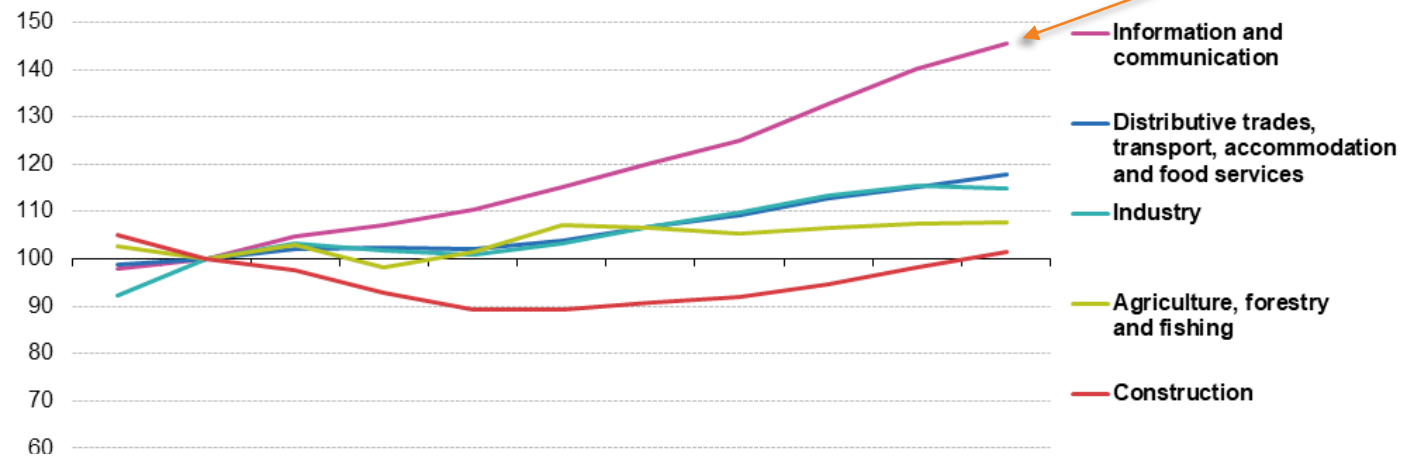

IKT tähtsus juhtide juures on ka makro numbritega põhjendatud

IKT lisandväärtuse kasv muude valdkondadega võrreldes
EU 2009-2019 (2010 = 100)

Developments for real gross value added, EU-27, 2009-2019
(2010 = 100)

IKT

IKT on töövahend, mille rakendamine
aitab tõsta lisandväärtust

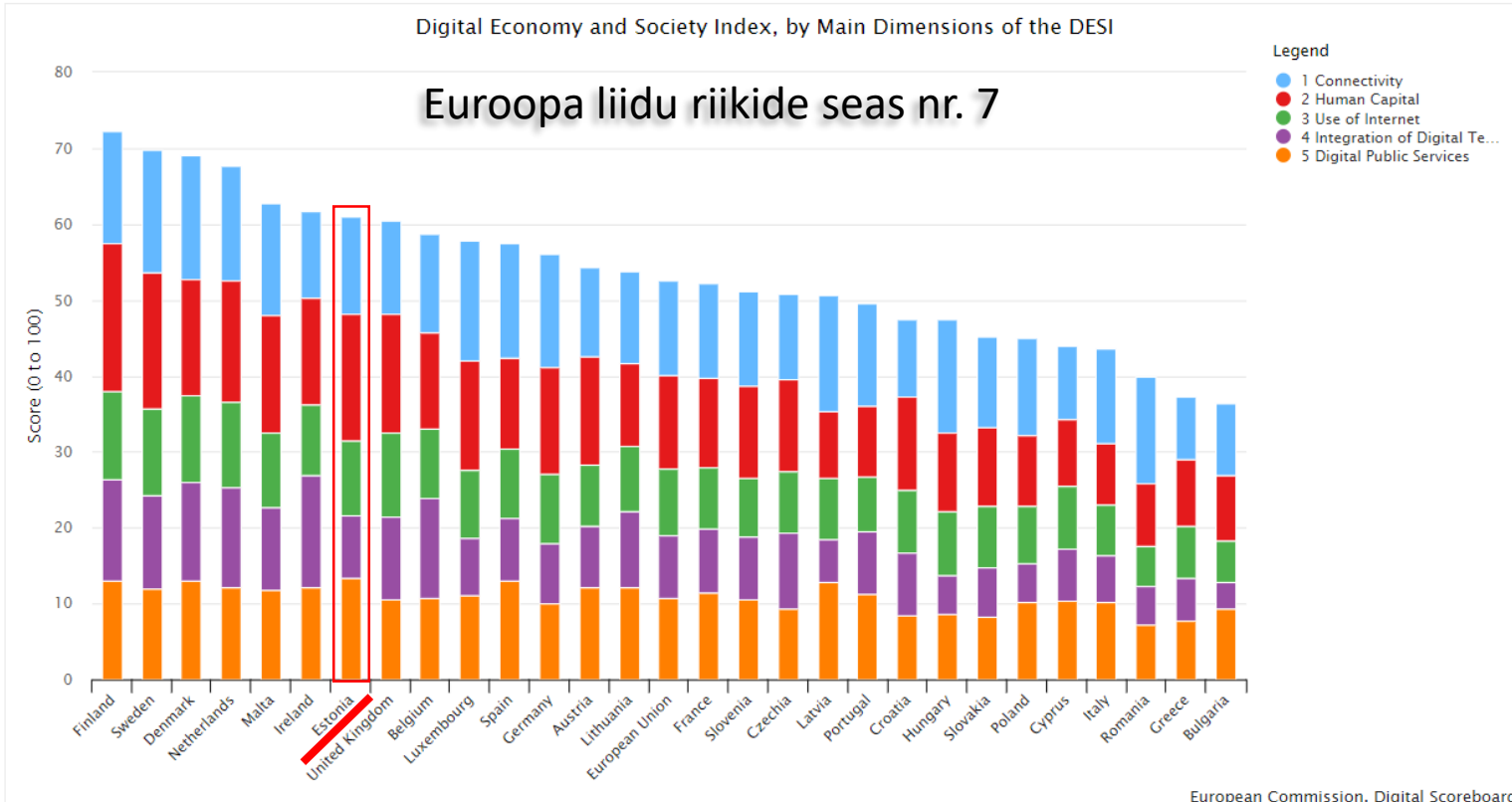
0
2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019

Note: based on chain linked volumes.

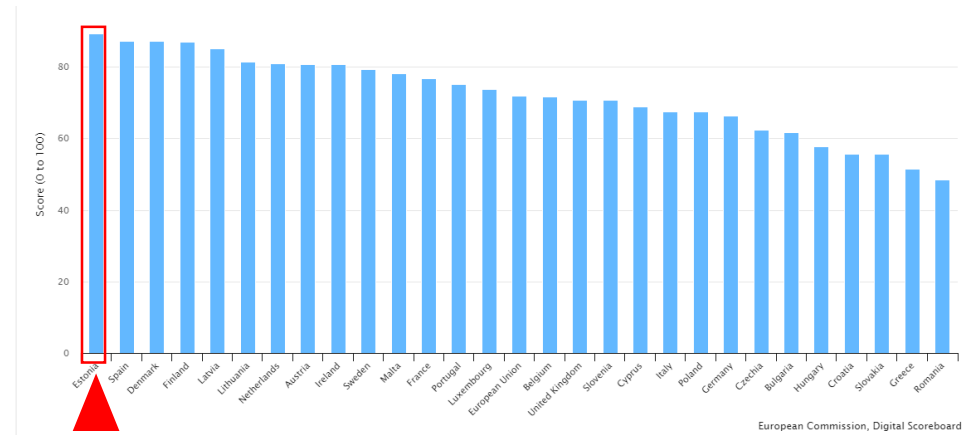
Source: Eurostat (online data code: nama_10_a10)

Eesti kui tuntud digiriik

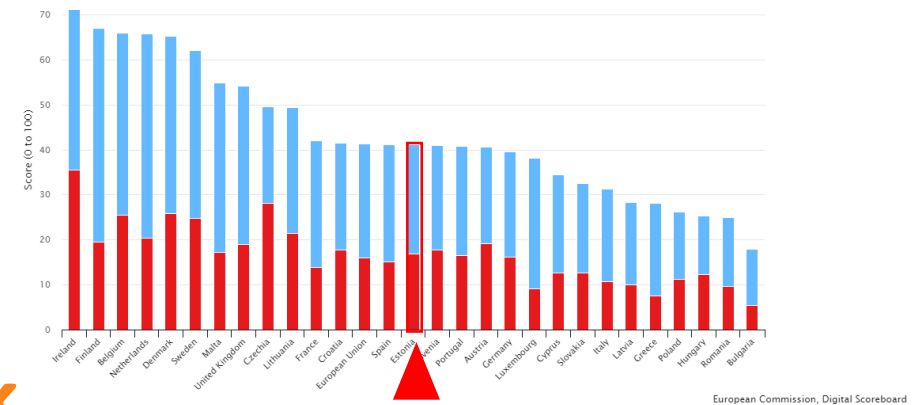
DESI indeks 2020 andmetel

Kategooria „avalik sektor“ → Eesti on e-riik nr 1

Kategooria „erasektor“ → Eesti on EL keskmik

Eesti kui tuntud digiriik on erasektori digitaliseerituses EL keskmik

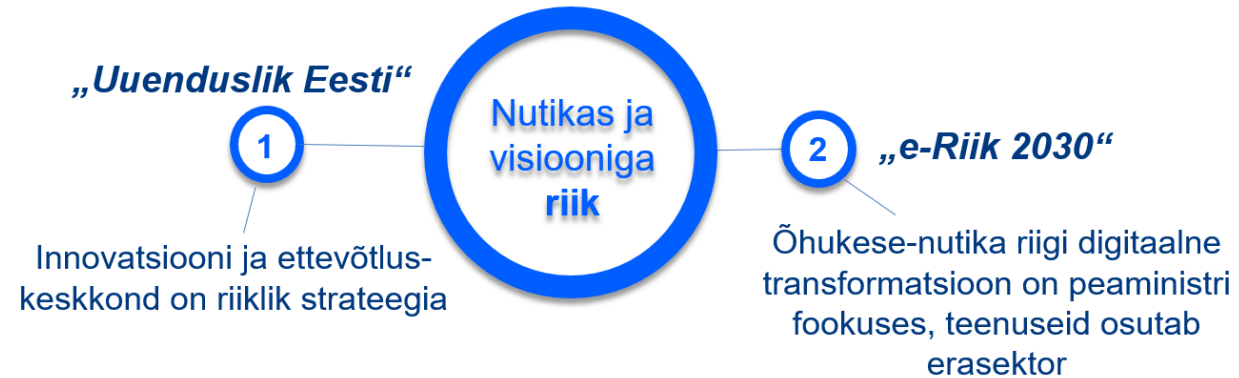

Soovitud tulemus: majanduse lisandväärtuse kasvust
 1/3 IKT + automatiseerimine + robotiseerimine
 1/3 teadus-arenduse tulemuste rakendustest

Soovitud tulemus: Eesti nutikate valdkondade
tööjõuvajadus on kaetud

Soovitud tulemus: Madalaim valitsemiskulu
SKP kohta koos kõrge teenuste rahuloluga

ITL visioon
infoühiskonnast 2030
NUTIKAS EESTI

Maailm on pöördumatult digiarengu teel

Ettevõtte digivõlast tekkiva digilõhe ohud

Võtame näitena appi *LEAN*-mõtlemise „7 raiskajat“

Väärtust luuakse tarneahelas
Kõik mis ei lisa väärtust on raiskamine

Ületootmine

Üleliigsed
varud

Üleliigne
transport

Praagi
tootmine

Raiskamine
tootmisprotsessis

Üleliigne
liikumine

Tegevuse
aeg

LEAN 7 raiskamist (*waste*)

Mis põhjustab raiskamist ?

Tehakse valesid asju

Jäetakse tegemata

Tehakse valesti

Tehakse ülearu ja tarbetuid asju

- **Info** puudub, ebaoluline info (müra)

- **Info** saabub liiga hilja

- **Info** on vigane, info muutub

- Vastuoluline **info** (kokkulepete puudumine)

**Üks suurim raiskamiste vähendaja
on digitaalne infohaldus**

(loomulikult mitte ainus)

Digivõla olemus ja kasv digilõheks

Digiambitsioonikas ettevõte

- Vähendab raiskamist (*waste*) digitehnoloogiatega
  - efektiivsus kasvab
  - tulusus kasvab
  - suureneb investeringute julgus ja võimekus
  - uued investeringud loovad konkurentsieeliseid
- Ettevõtte muutub aastatega edukamaks

Digivõimalusi alatähtsustav ettevõte

Digivõlg

- Omab konkurendiga võrreldes suuremat kulu (*waste*)
  - väiksem efektiivsus
  - madalam kasumlikkus
  - väiksem võimekust investeerida
  - väiksem finantsvõimekus = väiksemad investeringud
= palkade kasvu tingimustes allakäiguspiraal
  - aastatega tekib konkurentidega võrreldes **digilõhe**
- Halvimal juhul tuleb ettevõtmise sulgeda

Aasta-paari-kolmega tekib digivõlg, viie aastaga tekib digilõhe, mille ületamine ühel hetkel ei pruugi enam olla realistlik

Kesk- ja väike-ettevõtted on suurimas surves kui nad ei digitaliseeru

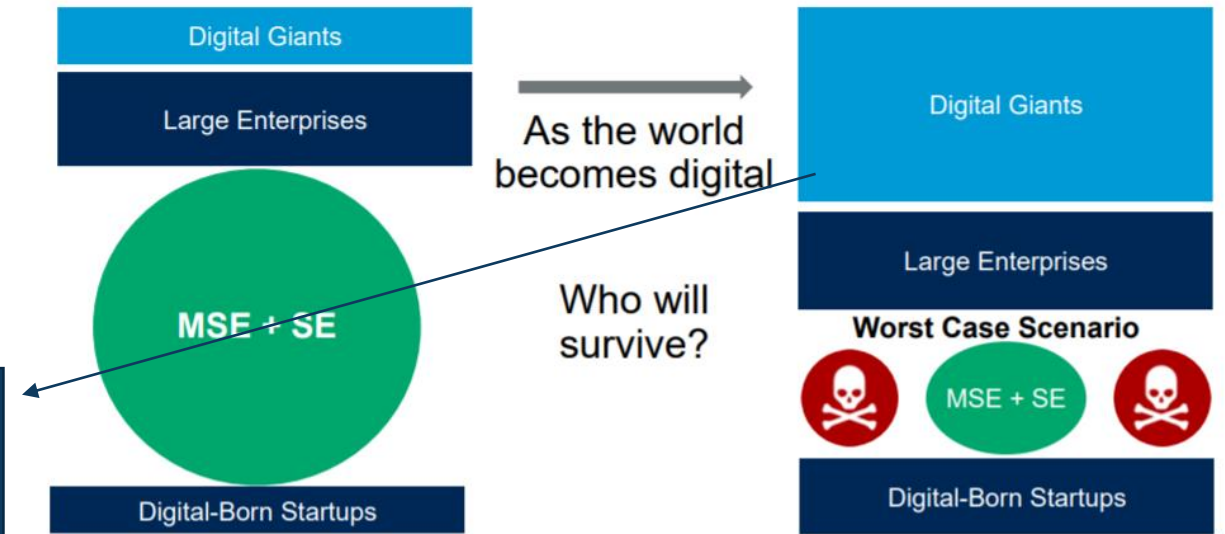
10+% | E-äri osakaal kogu USA jaekaubandusest

38% | Amazon osakaal USA e-kaubandusest (eMarketer & Amazon data)

50% | Amazoni oodatav osa 2021/2022

Gigandid kasvavad

2025: Digital Business Creates Winner-Take-All Markets

Gartner.

By 2025, **60%** of existing MSE's will have been killed by failure to anticipate, take part and conform to the making of digital ecosystems that's currently just emerging

Gartner

Eesti majanduse väljakutse ja lahendus

Probleem:

Eesti majandus vajab väljapääsu keskpärase tootlikkuse lõksust

Töajõu tootlikkus liigub liiga aeglaselt EL keskmise suunas

	2015	2016	2017	2018	2019
% EL keskmisest	72,4	73,8	74,4	76,8	78,7

Allikas: Eurostat, Table: Nominal labour productivity per person employed
<https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tec00116>

Töajõukulude kasv ületab tootlikkuse kasvu

	2016	2017	2018	2019
Töajõukulude kasv	4,3%	3,5%	6,1%	2,8%
Tootlikkuse kasv	1,3%	2,1%	2,6%	2,6%

Allikas Rahandusministeerium: Riigi majandusaasta koondaruanne 2019

Lahendus: kõrgem lisandväärtus läbi digitaliseerimise ja innovatsiooni

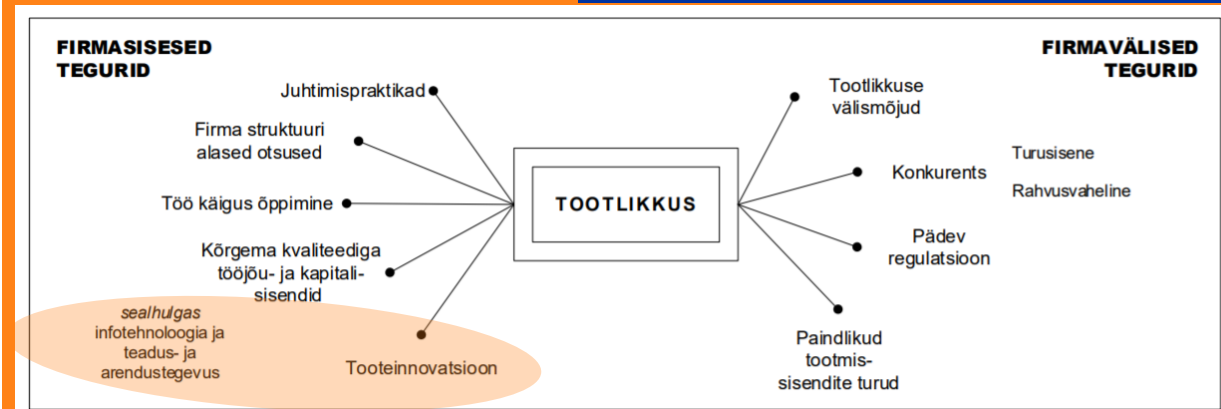
Digitaliseerimine ja toote-teenuse innovatsioon on võimsaimad tootlikkuse kasvatamise tegurid

Areguseire Keskus

KAS ETTEVÖTETE INVESTEERINGUD JÕUAVAD TOOTLIKKUSENI

Riigikogu Areguseire Keskuse tellitud uuring

Kadri Männasoo, Mait Rungi, Heili Hein, Aaro Hazak, Helery Tasane

Allikas: https://www.riigikogu.ee/wpcms/wp-content/uploads/2017/09/Uuringuaruanne_Tootlikkus_ja_investeeringud_30052018.pdf

Digivõla ohud on reaalsed ...

| Digipöörde võimalused ja sammud

Tehnoloogia kui võimaldaja, aga siia võib ära uppuda

People-centric

Hyperautomation

- Automatiseerimise ulatuse kasv – kõige automatiseerimine
- RPA & *task automation* → AI põhine *process automation*
  - Appide ja Digital Twin'ide ehitamine

People-centric

Multiexperience

- Mitte digi kasutamine vaid digimaalimaga ühendumine – digi ei ole arvuti ja telefon, digi on igal pool protsessis

People-centric

Democratization

- 'Expert systems' muutuvad tavakasutajale kättesaadavaks ilma, et nõuaks valdkonna teadmisi

People-centric

Human Augmentation

- Tehnoloogia kasutamine paremaks füüsiliseks ja kognitiivse kogemuse omamiseks
  - Aju mõjutamine, sensorid, aga ka geeniravi

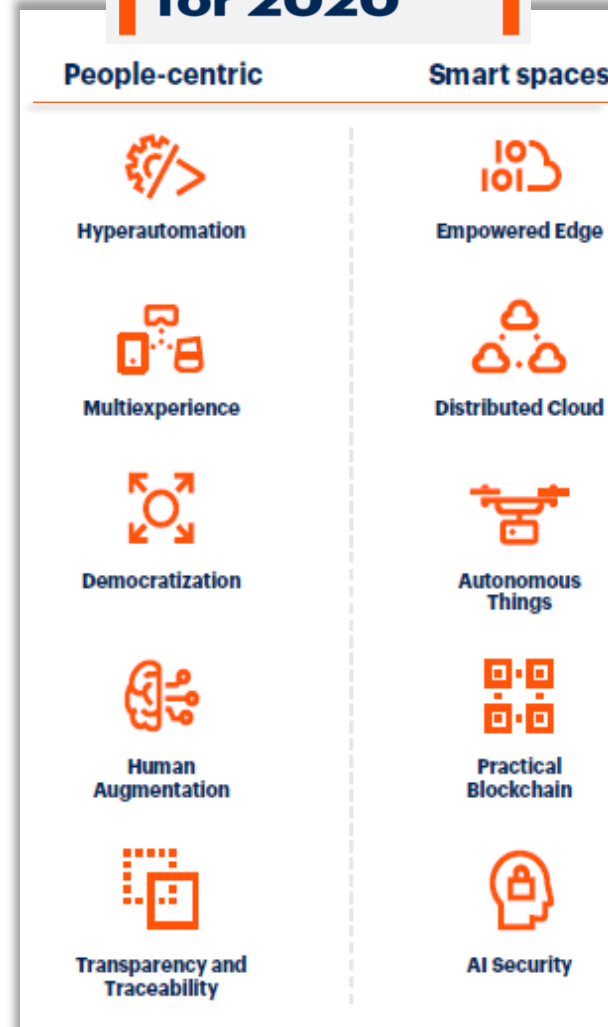
People-centric

Transparency and Traceability

- Eetika, privaatsus – kõik peab olema kasutajale läbipaistev

Columbus

Top 10 Strategic Technology Trends for 2020

Smart spaces

Empowered Edge

- Lõppkasutaja seadmed ja IoT seadmed moodustavad ise võrke ja teenuseid ilma, et peaks tsentraalsest keskusest küsima

Smart spaces

Distributed Cloud

- Osa andmetest on jagatud pilvede vahel, et olla lähemal kasutajate, kas kiiruse või seadusandlike nõuete tõttu

Smart spaces

Autonomous Things

- Droonid, autod jne ja nende suhtlus parves.

Smart spaces

Practical Blockchain

Smart spaces

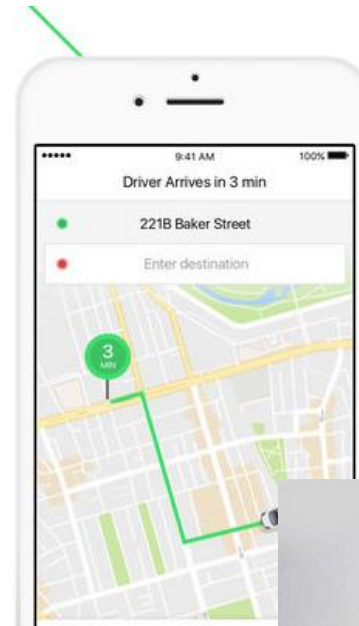
AI Security

- AI kaitsma AI rünnakute eest 😊

Mõttemaailma muutus

– mida ma tarbin, kas toodet või teenust?

Teenuse mugavus on saanud olulisemaks kui tarbitav toode

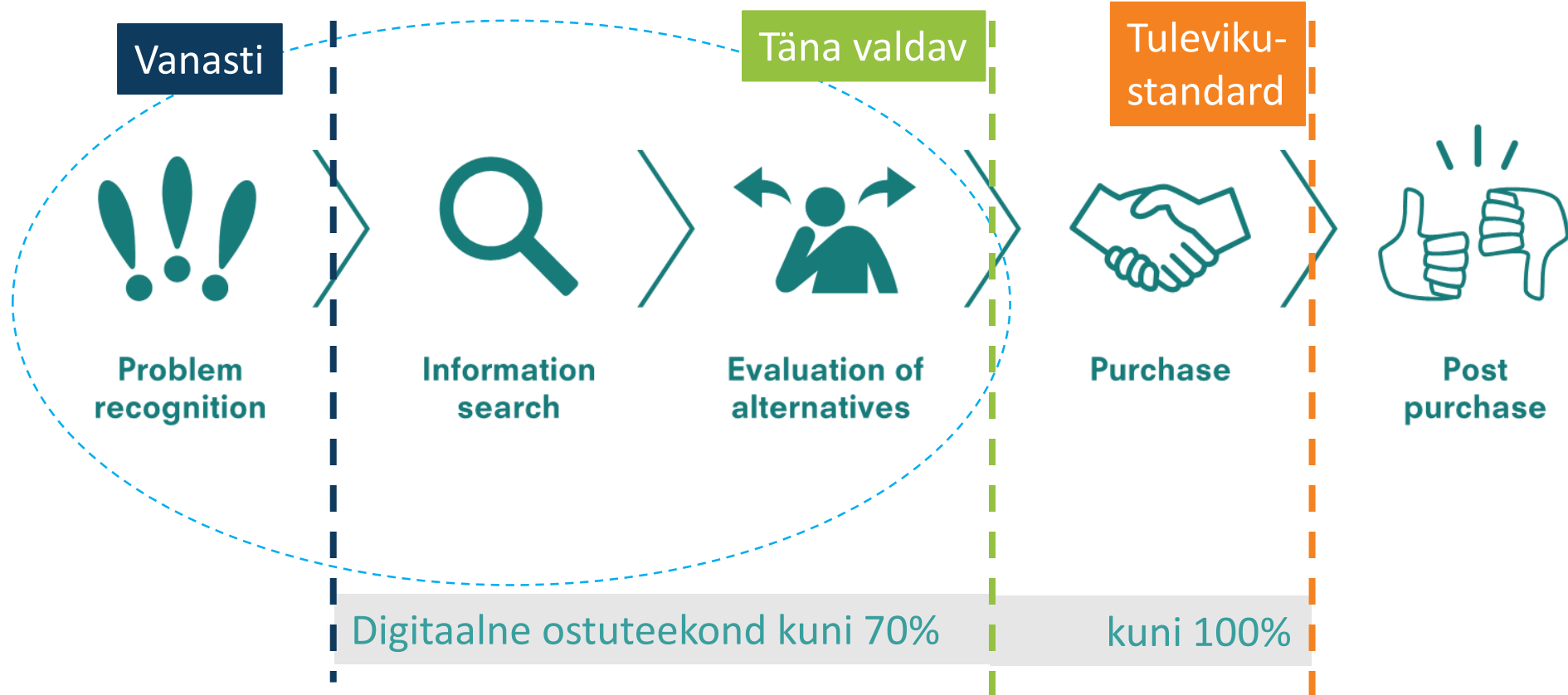

Ostuprotsessi mõistmine

– müüja kaasamine ostuprotsessis on kadumas

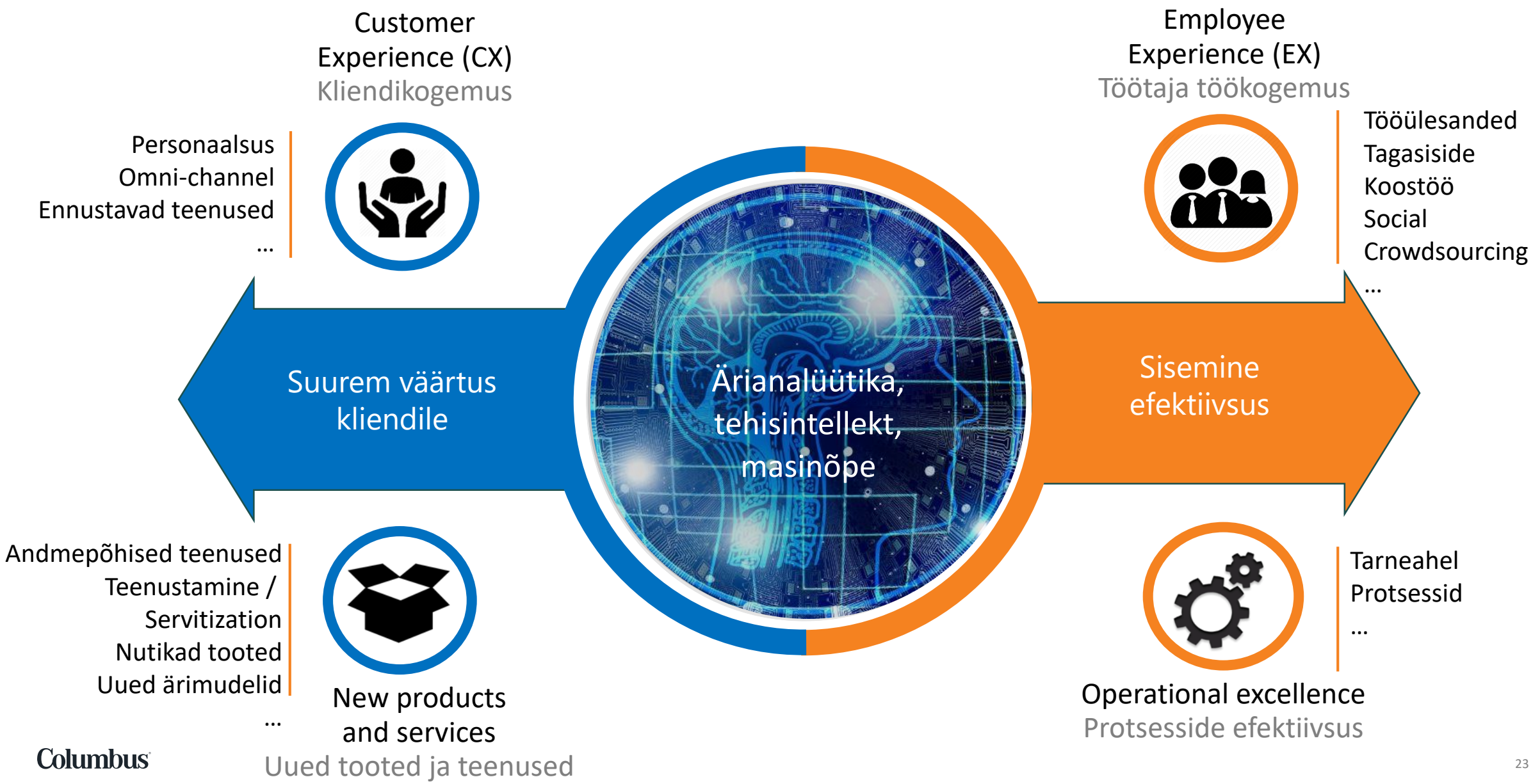
Müüjat on vaja siis kui ostuga on probleeme

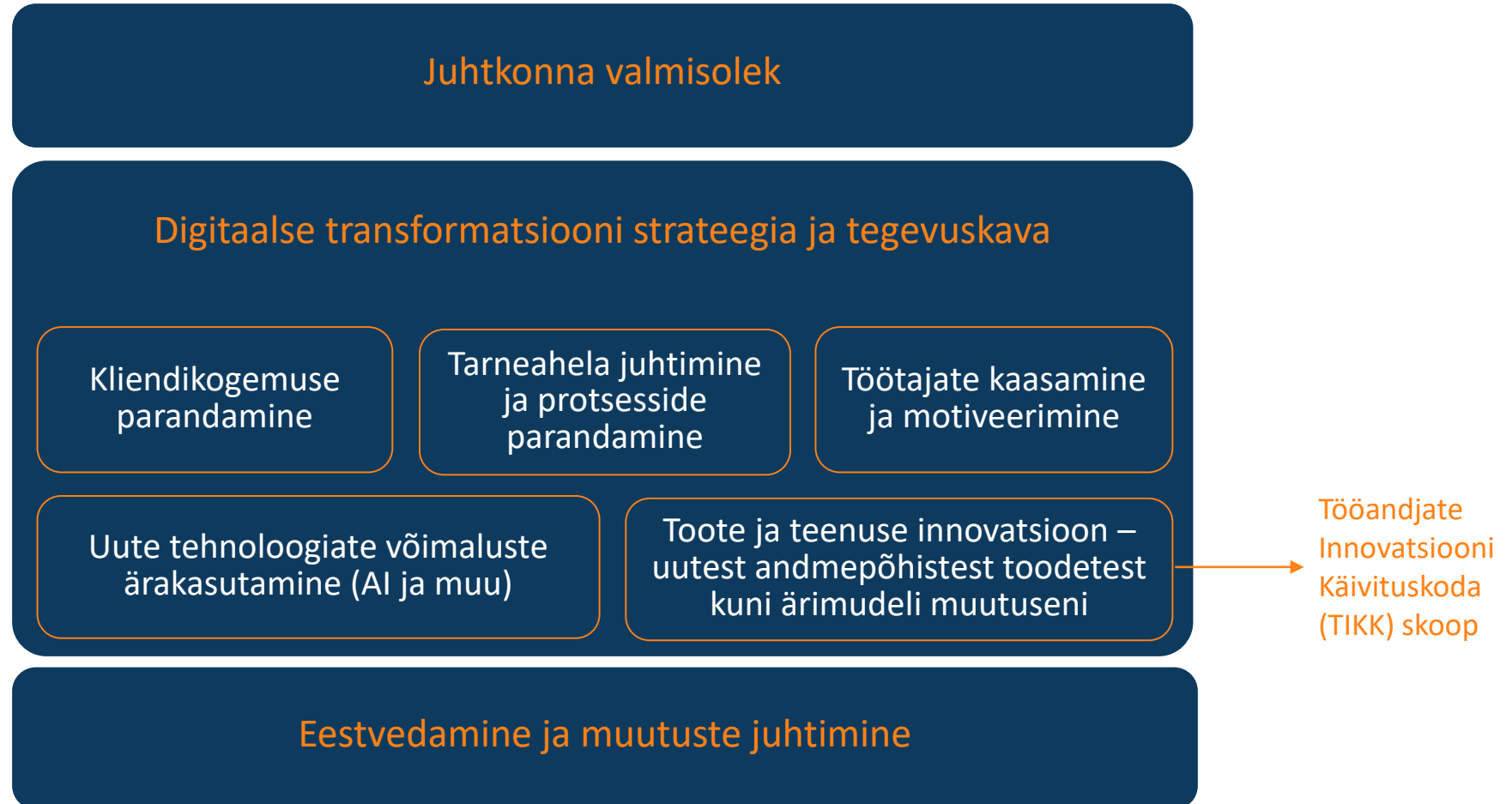
Mis on digivõimaluste
ärakasutamise loogilised sammud?

Digitaalse transformatsiooni 5 elementi

NB! Oluline!

Holistiline lähenemine – kuidas need 5 suunda realiseerida

Digitaalse transformatsiooni strateegia ja tegevuskava

Miks?

IKT on nagu talukoht – sinna võid matta miljoneid, aga tagasi ei pruugi tulla midagi 😊

90%

Ettevõtte juhtidest on kindlad, et nad teavad täpselt, mida on vaja teha

15%

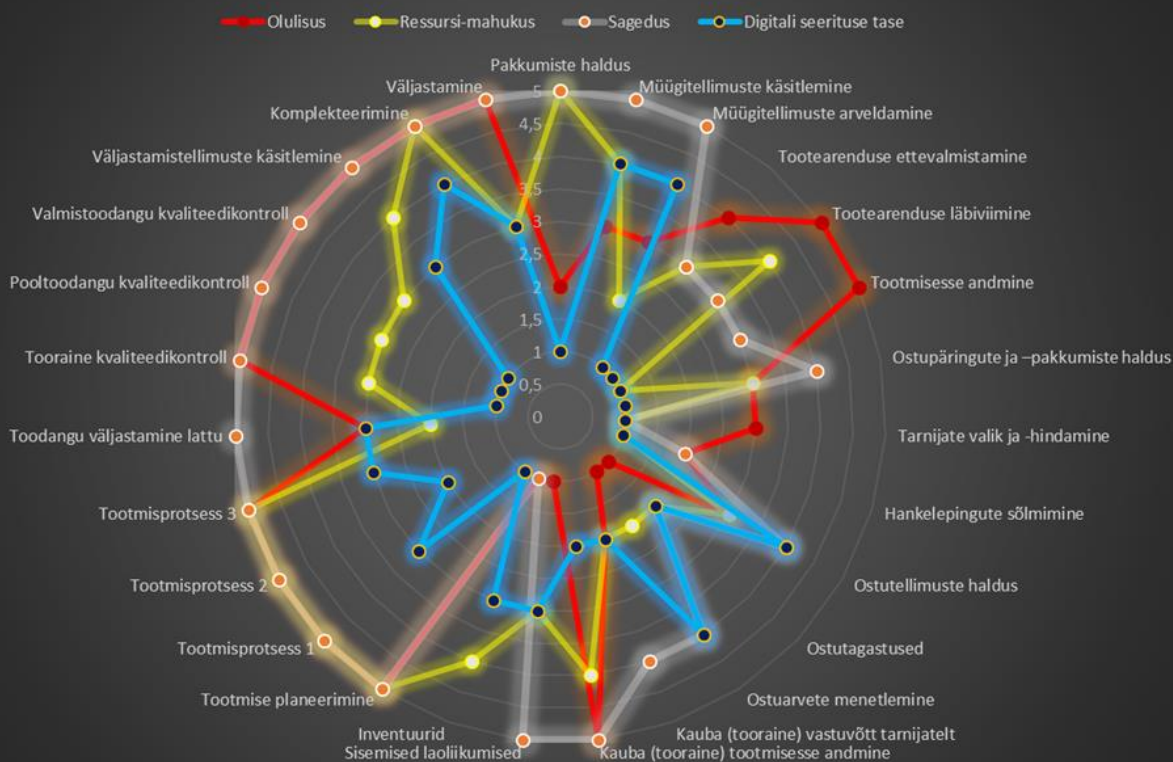
Juhtidest on veendunud, et nende plaan tagab parima investeringu tasuvuse

Süsteemne vaade infovoogudele, protsessi probleemidele ja automatiseerituse tasemele toob välja tegelikud vajadused

Digitalse transformatsiooni strateegia ja tegevuskava

Protsesside digitaliseerituse taseme hindamine

Protsesside hindamine

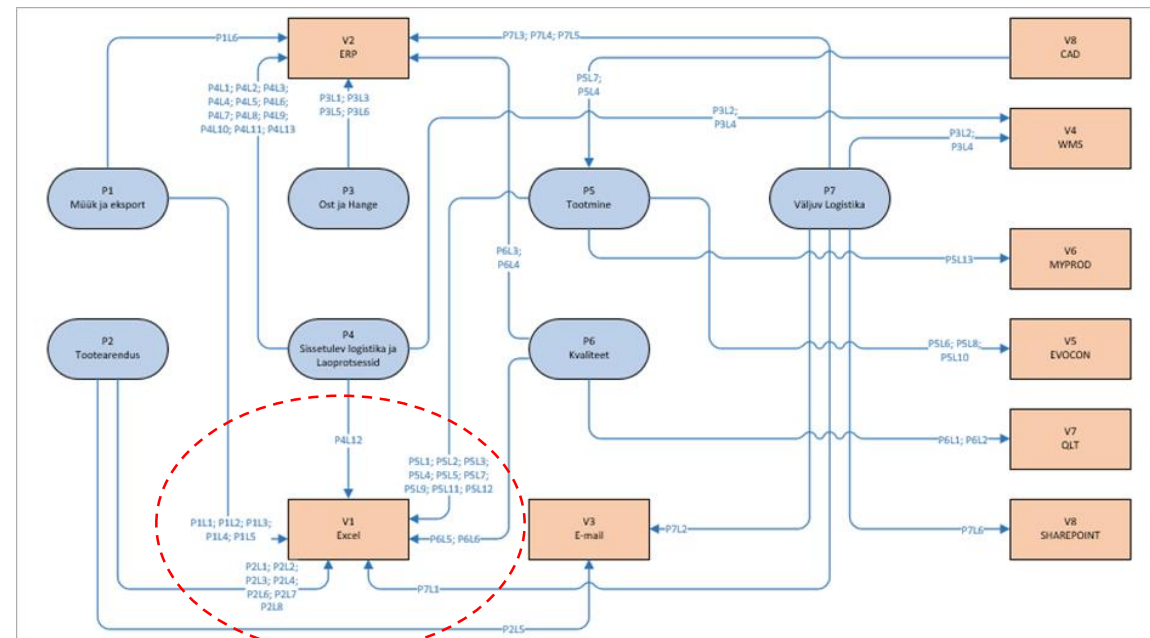

Kuidas?

Protsessi/tarneahela ekspertide poolt 2-3 kuuline analüüsiprotsess, meeskonna panus selles perioodis on ajutine

Sisulistest tegevustest paar väljavõtet (ei kajasta kogu tervikut):

Andmevoo diagramm

Digitaaalse transformatsiooni strateegia ja tegevuskava

Mida?

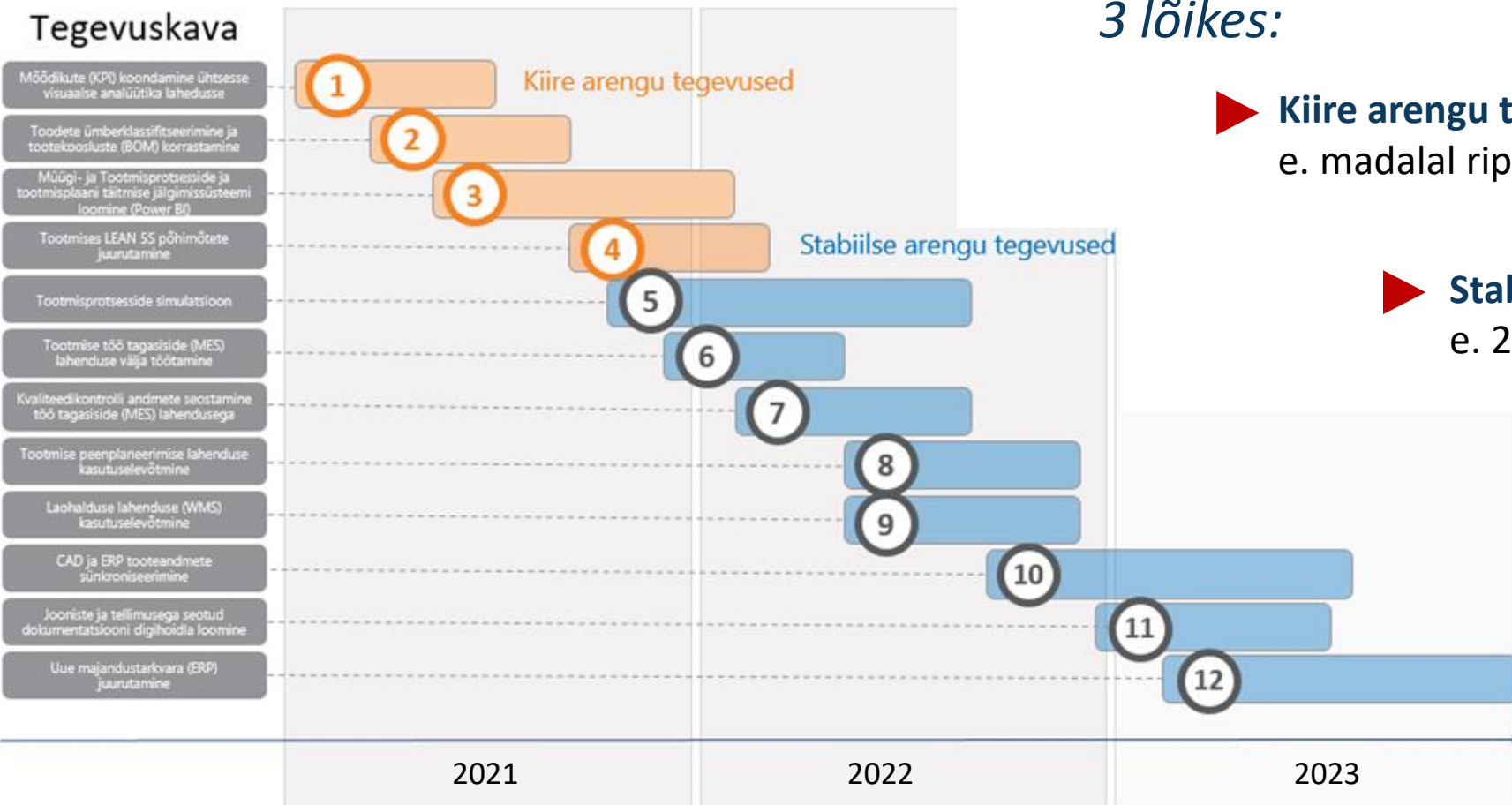
Digitaliseerimise strateegia ja tegevuskava
3 lõikes:

► **Kiire arengu tegevused**
e. madalal rippuvad õunad

► **Stabiilse arengu tegevused**
e. 2-3 aasta plaan

► **Julged ideed**
e. asjad, millele keegi pole söendanud enne mõelda või välja öelda

Tegevuskava

OK, suur pilt on selge ja
digiarengu kava sammud on selged

Kuidas hinnata digi investeeringut?

IT investeering – kas kulu või ärikasu

Digiinvesteeringud kui kaitsekulutused

Digitaliseerimine = ~~projektid~~ järjepidev protsess

Raha on alati vähe → tuleb seada mõislik aastane investeerimispiir
nn. digi kaitsekulutuste määr

Järgmine samm on hoolitseda investeeringute ROI eest!

ROI vs RONI

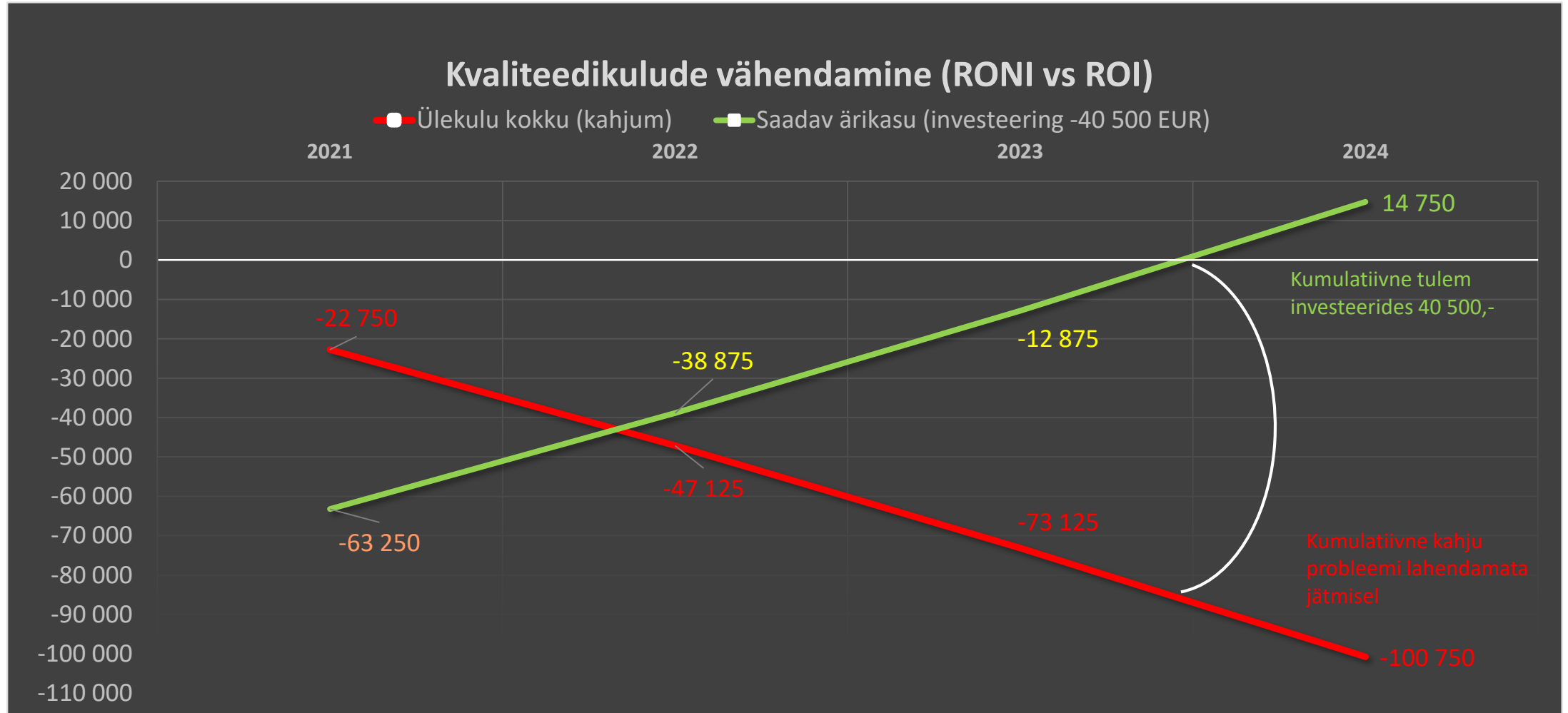
- **ROI** - (*ingl. k. Return of Investment*) – Investeeringute tasuvus, mis näitab saadud tulu võrreldes tehtud kulutustega.
- **RONI** (*ingl. k. Return of not investing*) – probleemi olemasolust tekkinud raiskamise rahaline väärtus ajas. Näitab, kui palju raha kulub edaspidi, kui probleemi põhjuseid ei likvideerita.

Investeeri tasub ainult sellistesse projektidesse, mis loovad tulevikus ärikasu ja toodavad investeeritud raha kasumiga tagasi.

ROI vs RONI (näide – kvaliteedikulude vähendamine)

Oletame, et me suudame hinnata kvaliteediprobleemi ja teame, et selle lahendamine maksab 40 500 eur

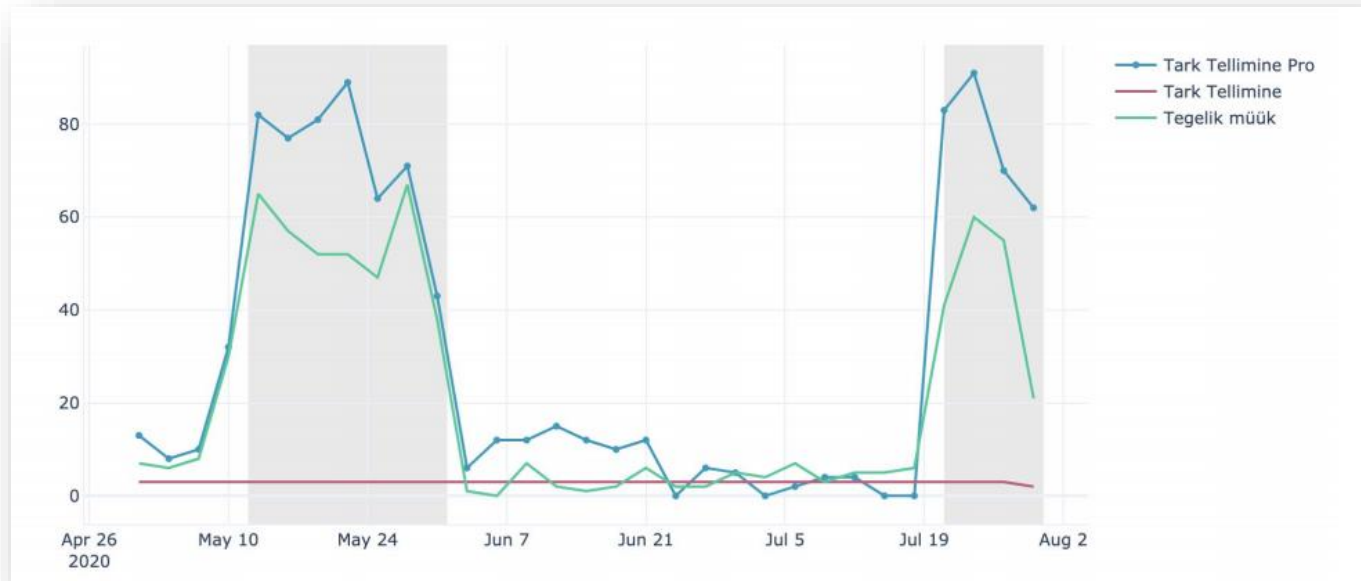
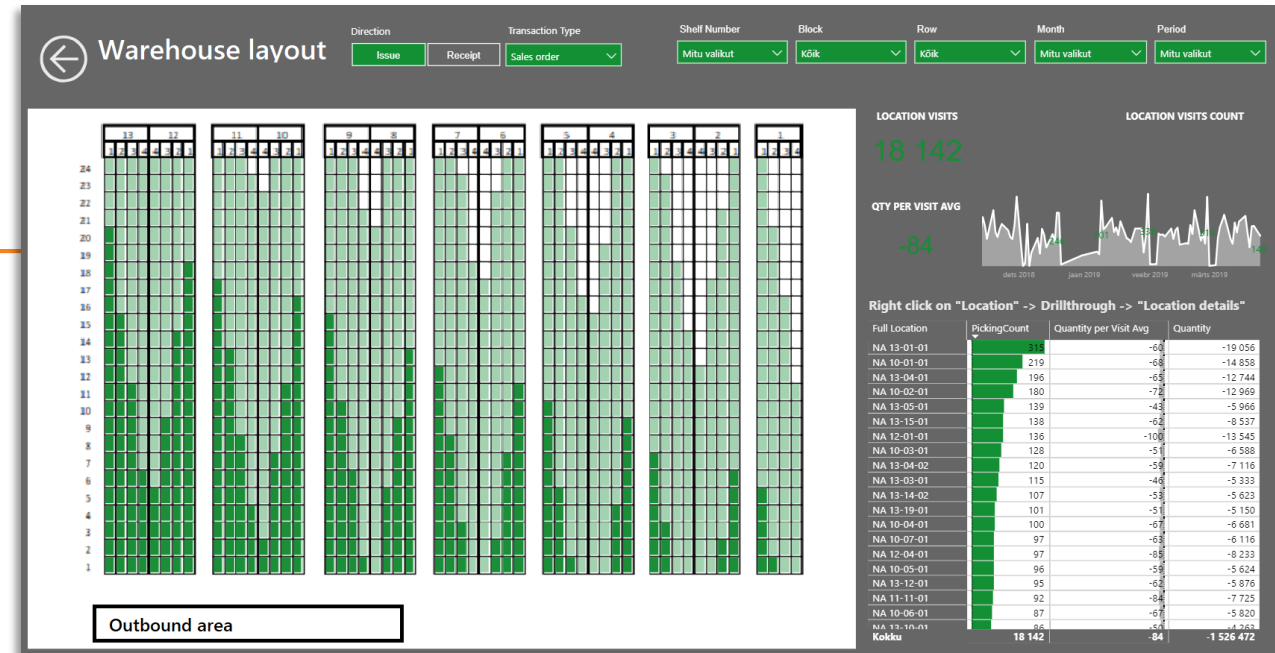

Praktilisi näiteid

Ärianalüütika kasud

- Protsesside automatiseerimine
- Andmeteadusega rikastatud prognoosimine

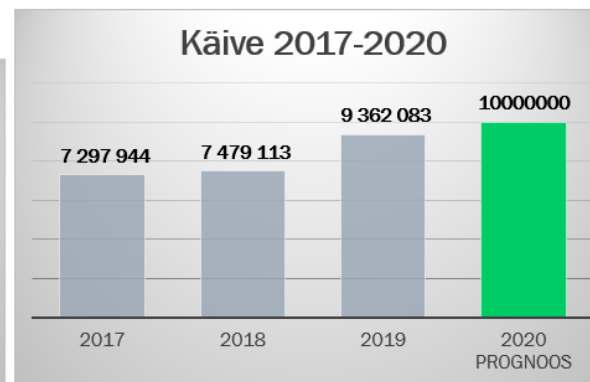

Neiseri digipöörde lugu

1. Digiagnostika → digivisiooni ja 3 aasta teekaardi loomine
2. Investeeringud → tulemused
3. Uus hingamine e. 2 aastaga digiskeptikust digivisionäriks

KÄIVE 2017-2020

Neiser Group AS
KVALITEET
MÖÖBLI TOOTJA
1992 AASTAST

Ettevõtte käibe kasv 2019 v 2017 aasta 28%.

Käibest 97% moodustab eksport.

Käibe kasvule andis tugeva positiivse tõuke tootearendusprojekt, mis võimaldas luua uusi mudeleid turgudele.

Uued digilahendused võimaldasid tõsta tootmise mahtu ja efektiivsust.

Kokkuvõte

- Digipöörde suur pilt – maailm digitaliseerub
- Ettevõtte digivõlast tekkiva digilõhe ohud – ei tohi lasta digivõlga liiga suureks
- Digipöörde võimalused ja sammud – klassikaliselt 5 digisuunda, aga tark on omada tervikplaani
- IT investeeering – enamikel juhtudel on võimalik hinnata ärikasu
- Praktilisi näiteid – ka väiksel alustamine võib viia väga heade tulemusteni
- Soovitus – kaasa ettevõttes aktivistide ring ja käivita digiplaani loomise protsess

Tänu osalemast!

Ivo.Suursoo@columbusglobal.com

Columbus

